

Dr. Surján László: A nagy frakciók amellett vannak, hogy a kritériumok teljesítésével Szerbiát fel kell venni az EU-ba

2012. 2. 22.

Kétnapos vajdasági úton járt **dr. Surján László**, az Európai Parlament alelnöke. Mint azt hétfői újvidéki sajtótájékoztatóján elmondta, eredetileg a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség néhány hónappal ezelőtti meghívásának eleget téve vette tervbe az utat, akkor azonban még nem tudta, hogy időközben megválasztják az EP alelnökévé, ami, természetesen, jelentősen bővítette a látogatás tartalmát. Elsőként Németh László nagybecskereki megyéspüspökkel találkozott, majd részt vett a cserkészszövetség fennállásának huszadik évfordulója alkalmából szervezett muzslyai jubileumi ünnepségen. Az alelnök Szabadkán találkozott Pénzes János szabadkai megyéspüspökkel, Korhecz Tamással, a Magyar Nemzeti Tanács elnökével, Újvidéken pedig Egeresi Sándorral, a tartományi parlament elnökével, illetve dr. Bojan Pajtićyal, a vajdasági kormány elnökével tárgyalt.

A tartomány vezető politikusaival folytatott eszmecsere megkerülhetetlen témájaként merült fel a szerbiai tagjelöltségi kérelem jóváhagyásának a kérdése, melyről márciusban hoznak majd végleges döntést az uniós tagállamok vezetői. Számos vélemény hangzott el december kilencedike, a státus jóváhagyásáról szóló döntés meghozásának akkori elhalasztása óta arra vonatkozóan, hogy a megtett lépések, a Prishtinával megkezdett tárgyalások folytatására való készség elegendő-e a márciusi zöld fényhez, vagy azon túl konkrét eredményre, megegyezésre is szükség lesz. Surján László a Magyar Szónak adott interjújában is ezt a témát érintettük először.

Milyenek látja most a tagjelölt-státus elnyerésének esélyeit, szem előtt tartva azt is, hogy a belgrádi és a prishtinai tárgyalócsoport a várakozások szerint a döntés meghozásának pillanatáig még legalább egy alkalommal tárgyalóasztalhoz ül?

- Bármilyen területen bármilyen megoldás is születik, az javít az esélyeken. Nagyon sok feladat áll Szerbia előtt, s minél több területen érnek el előrelépést, annál nagyobb lesz a hajlandóság a tagjelölt-státus megadására. Ezek közül egyetlen területet sem érdemes egészen különös feltételként kezelni. Nyilvánvaló, hogy a prishtinai kérdés nagyon sok állam szemében szimbolikus jelentőséggel bír. Én magát a haladást tartom azonban fontosnak. Jósolni, kiszivároztatni természetesen nem tudok, és nem is akarok, de saját reményemet és minden magyar politikus jó szándékát, azt, hogy elősegítse Szerbia taggá válását, ki tudom fejezni. Nekünk nem csupán a jó szándék miatt, hanem önérdékből is fontos egy szomszédos állam európai integrációja. Sokkal könnyebbé teszi az életet, a gazdasági kapcsolatok fejlesztését, ami mindkét ország számára hasznos. Szerbia számára ugyanúgy létkérdés magának az országnak, s a Nyugat-Balkán egészének az integrációja. A Balkán Európa szerves része, s nagyon furcsa lenne, ha északi határa, a keleti, meg legdélibb pontjai benne lennének az unióban, a nyugat-balkáni térség pedig amolyan idegen testként kívül ragadna. Ez egy képtelennek tűnő gondolat.

Január végén az Európai Parlament külügyi bizottsága elfogadott egy olyan határozatjavaslatot, melyben a Koszovó függetlenségét el nem ismerő öt uniós tagállamot felszólítanak e lépés megtevésére. Márciusban kerül a határozatjavaslat az Európai Parlament elé. Milyenek az elfogadásának az esélyei, s milyen mértékben

módosíthat az a Szerbiával szembeni uniós politikán?

- Az unió nyilvánvalóan nehezebben tud a koszovói kérdésben mozogni, ha a tagállamainak egy része nem ismeri el ezen állam szuverenitását. Az okok ezekben az államokban mások és mások, részben vélt félelmek, melyeket talán oldani lehet. Nincsen azonban olyan jogi eszköz, ami kötelezővé tenné egy tagállam számára, hogy e tekintetben kövesse a többit. Nem kívánok jóslatokba sem bocsátkozni. Egy külügyi bizottság mérlegelhet az unió egészének szempontjából. Ez történt. Hogy azonban az illető szuverén tagállam szuverén döntése mi lesz, azt nem lehet megjósolni.

Magának a határozatjavaslatnak az elfogadását illetően milyen állásponton vannak a parlamenti frakciók?

- Azt hiszem, nincsen közöttük érdemi különbség. Legalábbis a nagy frakciók mellett vannak, hogy a kritériumok teljesítésével Szerbiát fel kell venni, a koszovói kérdés számára pedig a legmegnyugtatóbb megoldás ezen a ponton a koszovói függetlenség teljes elismerése lenne. Hogy meddig tart egy ilyen folyamat? Megkérdezem: mikor integrálódik Ciprus egésze az unióba?

Milyen mértékű az a bővítési fáradtság, amelyet a nehéz gazdasági helyzet okozott? Lehet-e javítani a helyzeten?

- Van egy bővítési fáradtság, de ahogyan Magyarországnak érdeke, úgy az unió egészének is érdeke az, hogy ez a fehér folt eltűnjön. Minthogy nem arról van szó, hogy holnap vagy holnapután már taggá is válhatna Szerbia, véleményem szerint a mostani helyzet a végső siker szempontjából közömbös. A jelenlegi állapotok egy érdekes reflexet váltottak ki az unió vezetőiből, s azokra az eddiginél szorosabb integráció iránti igénnyel válaszoltak. Szeretném kifogásolni azt a gyakori szóhasználatot, mely „euróválságról” beszél. Az euró, úgy vélem, semmilyen válságjelenséget nem mutat, értékét érdemben nem veszíti, a dollárnál ma is erősebb - válságban az euróövezet néhány tagállama van. A válság mértéke pedig azzal áll összhangban, hogy az illető állam mennyire sértette meg a maastrichti kritériumokat. Ez a felismerés született meg jószerevével a magyar elnökség ideje alatt: ellenőrizni kell a tagállamokat a tekintetben, hogy miként viszonyulnak a kritikus makrogazdasági tényezőkhöz, hogy ne utólag derüljön ki e kritériumok megsértése. A tagállamok némelyike abnormális mértékben adósodott el. Nem engedhető meg, hogy utólag ezek a tagállamok kiköveteljék a megsegítést a többiektől, mert a rendszer egészében ez visszaélésnek bizonyul. Nem a nemzetgazdaságok feladását jelenti a szorosabb gazdasági integráció, amelynek az útján az unió elindult, hanem lehetőséget ad arra, hogy a veszélyzónába kerülő államokat még időben figyelmeztethessék. Ez megint egy olyan szabály, melyről mondhatja valaki, hogy rákényszerítik, de voltaképpen saját érdekeiről van szó. Szerbia jó eséllyel számolhat azzal, hogy az alapfeltételek, azok vállalásának és teljesítésének a pillanatában is ugyanazok lesznek, mint ma. A jelenlegi helyzet, ebből kifolyólag, Szerbia felvétele szempontjából jelentéktelen. Másrészt, az unió nem szereti azt sem, ha túl nagy a feszültség tagállamai között. Horvátország 2013-as csatlakozását nem Szerbia lekörözéseként, hanem a csatlakozás útjának kitaposásaként kell megélni. E tagság előhírnöke saját tagságának is.

A vajdasági magyarság és az anyaország kapcsolatának egyik legsikeresebb fejezeteként könyvelhetjük el a vagyon-visszaszármaztatási törvény elfogadását követően nyújtott segítséget. Milyenek a kilátásai annak, hogy ez a viszony ezentúl is ebben az irányban haladjon tovább?

- Úgy szeretném ezt a kérdést megközelíteni, hogy arra mutassak rá: az emberi jogok tiszteletben tartása és védelme Szerbiának ugyanolyan érdeke, mint az adott történetben érintett magyaroknak. Amikor Magyarország fellépett az az álláspont mellett, hogy egy kollektív bűnösség irányába mutató törvény nem teszi lehetővé Szerbia integrációját, akkor nem az a helyes megközelítés, hogy Magyarország rákényszerítette saját akaratát Szerbiára, hanem az, hogy Magyarország segítette Szerbiát, hogy saját érdekében cselekedjék. Jó lenne, ha erre Szerbiában sem arculcsapásként tekintenének, hanem baráti felkarolásként, ami, jóllehet, formailag kellemetlen egy adott pillanatban. Senki sem szereti, ha a szemébe mondják, hogy hibázott. Mi, magyarok, hibáztunk egy-két dologban, nemrégiben is. Azonnal készek vagyunk viszont a korrigálásra. Amikor Szerbia

korrigálta az elkövetett hibát, akkor egy nagyon európai magatartást tanúsított. Nem különlegesség jogalkotási hibát ejteni, 750-nél több ügynevezett kötelességszegési eljárás zajlik az unióban alapító tagállamokkal szemben is. S hogy a kérdésre végül megadjam a választ: igen, a jövőben is számítani lehet erre a segítő magatartásra, hiszen mi már elszenvetük a belépési jogalkotással kapcsolatos „kínokat”, Szerbia még ezek előtt áll, s minél hamarabb kezd hozzá, annál gyorsabban közeledik majd a tagság felé. Ehhez még hozzá kell tennem: a szerb gazdaságnak feltétlenül erősödnie kell. Kellő gazdasági erő nélkül a korai tagság sok veszteséggel járhat, a tőkeerős nyugati gazdaság ugyanis piacot talál Szerbiában, s kiszorítja a hazai termelést. A gazdaság erősödése tehát feltétlenül kell ahhoz, hogy Szerbia ne vesztesse, hanem győztese legyen az integrációnak.